

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3312/2020
29.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., сада са пребивалиштем на ..., које заступа пуномоћник Бранислав Херцег, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 754/20 од 13.05.2020. године, у седници већа одржаној 29.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 754/20 од 13.05.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 455/2019 од 05.02.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да плати тужиоцима укупно 10.567.106,00 динара и то сваком од тужилаца по 5.283.553,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима надокнади трошкове парничног поступка у износу од 647.166,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 754/20 од 13.05.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Новом Саду П 455/19 од 05.02.2020. године, тако што је тужбени захтев тужилаца одбијен преко износа од по 4.807.823,21 динара са законском затезном каматом од 05.02.2020. године до исплате и обавеза туженог на накнаду трошкова поступка тужиоцима снижена на износ од 588.526,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...87/18 – у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Такође, ревизијом се неосновано указује да је у поступку пред другостепеним судом учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, јер ревидент не наводи конкретне одредбе овог закона које другостепени суд није применио или је неправилно применио а које су биле или могле бити од утицаја на правилност другостепене пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су сувласници са по $\frac{1}{2}$ удела на катастарској парцели број .../..., површине 10,56 ари, уписаној у лн. бр... КО Наведена парцела је са 84,8% површине ушла у састав улице ... и улице ... у Сремској Каменици. У уличном делу, парцела је опремљена инфраструктуром као асфалтирана јавна површина а у преосталом делу се користи за породично становање. Према Плану генералне регулације Мишелука са Рибњаком („Службени лист Града Новог Сада“ бр.57/2014) и Плану детаљне регулације Мишелука 2 у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 26/2017), наведена парцела је део јавне површине, поседује струјне и гасне инсталације а нема водовод ни канализациону мрежу. До 2005. године парцела је била у подручју градског грађевинског земљишта намењеног за мешовито становање. Важећим планом детаљне регулације Мишелука 2 у Новом Саду, наведена парцела је претежним делом планирана за улицу а мањим делом за становање. Поступак експропријације није спроведен. Према процени Пореске управе, Филијала Петроварадин, од 22.03. 2018.године, тржишна вредност предметне парцеле износи 4.200,00 динара по 1м². На основу налаза и мишљења вештака грађевинске струке од 06.09.2017.године и 30.11.2018. године, утврђена је тржишна вредност парцеле кп. .../... КО ... од 100 евра по 1м². Допунским налазом и мишљењем вештака коригована је претходно утврђена тржишна вредност земљишта на износ од 91,25 евра по 1м².

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је због незаконитог одузимања имовине, прихватајући тржишну вредност предметне непокретности утврђену основним вештачењем у износу од 100 евра по 1м², јер вредност земљишта утврђена допунским вештачењем одступа од те процене за мање од 10%, сваком од тужилаца досудио по 5.283.553,00 динара, у сразмери према њиховим сувласничким уделима и површини парцеле која се налази под улицом.

Прихватајући закључак о повреди права тужилаца на имовину због незаконито одузете парцеле, без спроведеног законом прописаног поступка, другостепени суд је одлучујући о жалби туженог преиначио првостепену пресуду у погледу досуђене висине накнаде, заснивајући своју одлуку на допунском вештачењу вештака којим је утврђена тржишна вредност земљишта од 91,25 евра по 1м².

По оцени Врховног касационог суда другостепени суд је правилном применом материјалног права донео побијану другостепену одлуку.

Према члану 58. став 2. Устава Републике Србије, до дозвољеног одузимања права својине које не представља повреду права на имовину може доћи под кумулативно испуњеним условима: да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона или да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Протоколом 1, уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, у члану 1. гарантује се заштита имовине и прописано је да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине, да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права. Међутим, ове одредбе ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.

Одредбом члана 2. став 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“, бр.72/09) прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или објекта јавне намене или јавних површина, за које је предвиђео утврђивање јавног интереса у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др.). Према члану 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“ бр. 72/11), добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу овог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мостови и тунели на јавном путу, пруги или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прилази и др.). Сходно ставу 7. истог члана, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој територији се налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута првог и другог реда) и тргова и јавних површина који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају предметно земљиште на катастарској парцели .../... у КО ..., на којој су тужиоци носиоци права сусвојине са по $\frac{1}{2}$ удела, према урбанистичким планским документима туженог Града Новог Сада, у претежном делу од 84,8 %, намењено је за јавну површину – улице. У таквој ситуацији, када земљиште планским актима јединице локалне самоуправе буде одређено за улицу, оно тог момента по сили закона постаје средство у јавној својини, због чега је тужени имао обавезу да земљиште које је постало средство у јавној својини експроприше од тужилаца ради његовог привођења намени предвиђеној урбанистичким планом и да за исто исплати одговарајућу накнаду.

Предметно земљиште је фактички приведено намени предвиђеној Планом генералне регулације Мишелука са Рибњаком и Планом детаљне регулације Мишелука 2 у Новом Саду и по сили закона је постало јавна својина, па тужиоци као сувласници

тог земљишта, не могу трпети штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији која је била основ за исплату новчане накнаде.

Тужени је одговоран и пасивно легитимисан у овој парници на основу члана 10. став 2. и 7. Закона о јавној својини, јер је несумљиво утврђено да се катастарска парцела број .../... КО ..., са 84,8% своје површине, користи као улица ... и улица ... у Сремској Каменици. Улице су јавно добро у општој употреби и у својини су јединица локалне самоуправе на чијој територији се налазе. Због тога су неосновани наводи ревизије да тужени ниједном радњом није узнемиравао или одузео државину тужилаца на предметној парцели и да је спорно земљиште одређено да користи редовној употреби објеката који се уз њега налазе.

На одлуку у овој правној ствари нису од утицаја ревизијски наводи туженог да није са сигурношћу утврђено да ли је, када и коме предметно земљиште фактички одузето, тужиоцима или њиховим правним претходницима, од чега зависи да ли су тужиоци били титулари стварних права у време депоседирања и тиме њихово право на накнаду. Ово стога што су тужиоци доказали да су са наведеним уделитема уписани у јавним књигама као носиоци права својине на предметној парцели, па је тужени без обзира на хронологију на коју указује, формирањем наведених улица у чији састав је по сили Закона о јавним путевима („Службени гласник РС“ бр. 101/05 и 123/07) парцела тужилаца прешла у јавну својину, тужиоце лишио права својине на овој имовини. То лишавање права својине могло је бити само под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права, како то предвиђа члан 1. Протокола 1, због чега је тужени у обавези да исплати новчану накнаду.

Супротно наводима ревизије, правилно је одлучено и о висини накнаде за одузето земљиште, према тржишној вредности земљишта, као градског грађевинског, утврђеној допунским вештачењем вештака одговарајуће струке, на основу конкретизованих и образложених параметара, према свим релевантним факторима који утичу на формирање вредности конкретне парцеле у време пресуђења. Стога су неосновани наводи ревизије да је утврђену тржишну вредност земљишта требало умањити за вредност његовог комуналног опремања, о чему је трабало да се изјасни вештак. Правилно је и становиште другостепеног суда да процена Пореске управе представља најнижу цену испод које не може да се утврди вредност земљишта и да се тиме не искључује могућност да се тржишна вредност земљишта утврди и другим доказним средствима као што је вештачење.

Како се наводима ревизије не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, Врховни касациони суд је одбио као неосновану ревизију туженог јер је нашао да је другостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право.

О трошковима поступка одлучено је правилном применом члана 153. и 154. Закона о парничном поступку.

На основу изложеног, сходно члану 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић